Regulatorn

Det elektroniska medlemsbladet för Stockholms Ånglokssällskap

Januari 2022

Ledaren

Hejsan och god fortsättning SÅS medlemmar. Redan i slutet av 1970-talet så hade SÅS ett medlemsblad för sina medlemmar, ett medlemsblad vi kallade Regulatorn. En bit in i 1980-talet så övergick det här till att bli en liten tidning med samma namn och som kom ut till SÅS medlemmar ungefär fyra gånger per år. Fram tills SÅS fick upp sin hemsida i slutet av 1990-talet så utkom Regulatorn regelbundet, men ju mer SÅS klev in i den digitala världen desto mindre blev behovet av en papperstidning. Nu fortsatte Regulatorn att komma ut mer oregelbundet, men i alla fall en gång om året och gjorde så fram till 2016. Sedan dess så har SÅS tagit in klivet i Facebook och hemsidan har utvecklats, men vi har samtidigt känt ett behov av att kunna informera SÅS stödjande och aktiva medlemmar på ett mer personligt plan och olika varianter har diskuterats. Nu har vi kommit fram till att vi till en början ska förse de medlemmar som vi har en känd e-postadress till, med ett elektroniskt medlemsblad som är tänkt att komma ut en gång i månaden och det här är det första medlemsbladet som sänds ut och då i formatet PDF. Tanken är nu att Regulatorn ska utkomma med ett digitalt nummer i månaden och att det sänds ut efter styrelsens ordinarie styrelsemöte då även information från mötet kan komma med i utskicket. I utskicket så är tanken att vi ska få med sådant som är aktuellt i SÅS och hur planeringen framöver ser ut, men även kallelser till möten och arbetsdagar samt t.ex. personalbehov till resor och evenemang. Skulle den nu vara så att ni inte vill ha medlemsbladet i er e-post en gång i månaden så kontaktar ni webbmastern på regulatorn@bahnhof.se så tar vi bort din e-postadress.

God fortsättning önskar
/Webbmaster Lasse Nelson

Aktiviteter i SÅS

Vi har ju nu gått in i en period på året då vår verksamhet i vanliga fall är ganska låg på grund av att det är kallt och mörkt. Men det pågår alltjämt en verksamhet där i bakgrunden som man sällan ser. Varje tisdag från 18.00 så pågår det verksamhet i Västberga där arbetet oftast är förlagt till insidan av våra fordon eller vid bra väder även utomhus. Det viktiga är dock att få träffas en gång i veckan och ta en fika och se över olika projekt och dit är alla välkomna, passiva som aktiva medlemmar. Även vissa helgdagar så träffas man för att rikta arbetet mot något speciellt projekt. Så varför inte komma ner och hälsa på någon gång och ta en fika och träffa de aktiva medlemmarna som gör verksamhetens möjlig? Kanske kan även du lockas in i gemenskapen bland de aktiva, inga förkunskaper krävs, vi lär oss tillsammans och av varandra.

Covidfrågan

Det här är något som drabbar oss alla i någon form, för även om du är vaccinerad och försiktig så påverkar covid oss alla i någon utsträckning och det gäller ju i princip alla i världen. För SÅS del så drabbar det dels den aktiva verksamheten där vi måste måna om varandra, se till att vi håller oss hemma vid symptom och hålla goda avstånd, men mest drabbar det våra resor. På grund av att våra myndigheter kommer med olika restriktioner så måste vi som förening med en officiell verksamhet, anpassa oss efter vad det gällande regelverken säger. Då vi just nu har en ny våg av smitta så kan vi inte på ett säkert sätt ta in resenärer i våra vagnar i samband med våra resor. Vi skulle ju ha genomfört en Luciaresa i december, men precis då skärptes reglerna och vi fick svårt att nå upp till de krav som ställdes och därför så valde vi att ställa in helt. Vi är medvetna om att det fanns andra föreningar som valde att tolka rekommendationerna på ett annat sätt och som körde kring den här tiden, men det är möjligt att man hade lättare att separera resenärerna än vi har i våra stora öppna kupéer. Vi kände dock att valet den här gången att ställa in var det rätta just då. Nu har restriktionerna skärpts ytterligare, vilket helt omöjliggör några resor eller evenemang och vi får avvakta och se vad tiden för med sig, för någon gång kommer det att bli lättnader och då står vi beredda att elda på och köra igen.

Vad händer just nu i SÅS?

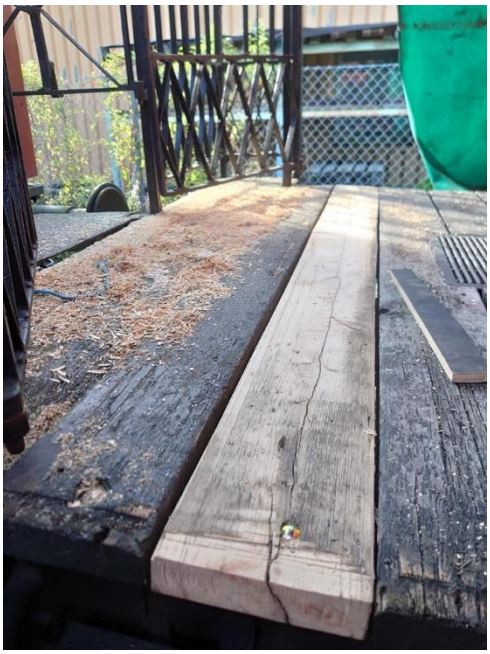
Som sagt; verksamheten pågår där i bakgrunden, men vad händer just nu, vad arbetas det med och hur ser planerna ut? Här kommer en kort genomgång med småglimtar från verksamheten.

SJ EBCo3 8116

Vi brukar bara kalla den för ”*den gröna vagnen*” eller ”EBC`n”, men den hette hos SJ just EBCo3 8116. Vagnen byggdes av ASJ i Linköping 1928 för CWJ, Carlskrona – Wexiö Jernväg (idag då Karlskrona – Växjö Järnväg). Den byggdes som passagerarvagn till den då privata banan CWJ som 1941 förstatligades och blev en SJ-bana. Vagnen fungerade i många år som passagerarvagn hos SJ men på slutet av 50-talet byggdes den om till följevagn till en av SJ´s ångkranar. Den såldes slutligen till SKÅJ och kom sedan till SÅS där den stått i många år. SÅS intention med vagnen är att renovera den och få den att bli en trafikvagn för våra resenärer i vårat trävagnståg. När den byggdes om till följevagn så fick den några sovkupéer, pentry, toalett och förrådsutrymmen, de här ska nu omvandlas till några större kupéer likt vår ÖKJ 20. Det finns dock mycket att sätta tänderna i innan vi kan ta den i trafik. Det första steget är att få vagnen rullbar och därför så har vagnen lyfts och boggier samt hjul har reviderats. Vagnens koppel på den sidan som bilden visar, var av en bit in och har nu varit ute och blivit svetsad efter konstens alla regler. Visst upprustningsarbete pågår på insidan och till sommaren så ska vi titta lite djupare på utsidan där takväven ska bytas och panelen ordnas till. Tyvärr så är ju inte hela ytterpanelen i teak och troligen så kommer vagnen att skrapas och målas ”SJ-röd” precis som vår CF4 1699. Mycket arbete återstår dock, men det är ett pågående projekt som det just nu läggs mycket tid på. Vagnen i sig själv stämmer väldigt bra utseendemässigt i förhållande till våra övriga trävagnar och kommer att bli ett bra tillskott i trafiktåget, då vi kommer att kunna ta med fler resenärer.

Fotsteg och plattformar

Ett ”ständigt pågående” projekt är ju att underhålla våra trävagnars fotsteg och plattformar i trä, ett arbete som kanske inte märks så mycket ibland. De här delarna slits inte bara av fötter under körningarna, utan mest av väder och vind och vissa av planken har varit med sedan vagnarna gick i ordinarie trafik. Det här är delar som måste vara hela så att ingen trampar igenom och skadar sig, så det här jobbet är viktigt för verksamheten. Det här har Keno Bohman tagit lite som sin livsuppgift i SÅS och har skött om det i många år. De mesta av det här virket är av ek och det är därför som hållbarheten har långt ”*bäst före datum*”, så där det går så ersätts virket med samma sort som satt där tidigare. Det är dock inte enbart virkets som fixas till, för under virket så finns oftast järn i någon form, och som virket är fäst vid. Här knackas och skrapas rosten bort och det målas på rostskydd innan nya friska vagnsbult (vagnsskruv) dras dit för att hålla virket på plats. Därefter så målas virket i skyddande och slitstark oljefärg. *Foto: Keno Bohman*

Våra Ånglok

Just nu är väl två av SÅS ånglok de som är aktuella, det ena är vårt trafiklok S1 1921 som står i Västberga och som vi får anse är i gott skick, även om det skulle behöv lite ny färg. Maskinellt så finns det inget större som felar, det handlar mest om mindre underhåll av olika delar, loket är i princip driftdugligt som det är. Vi kan dock inte förlita oss på att S1 1921 alltid kommer att kunna fungera felfritt, så vi måste hela tiden se till att vi har ett backuplok om något skulle hända. K4 793 kommer troligen aldrig att rulla hos SÅS igen, dels så är det väldigt mycket arbete på loket men det är även i minsta laget då vår verksamhet mest är förlagd till Trafikverkets vältrafikerade spår. Utöver dessa så har vi E2 1242 som har vissa krämpor att se över och just nu så står loket under presenningar i Västberga i väntan på kommande underhåll och reparationer. SÅS andra lilla ånglok är N 1173 som har en del pannproblem med bl.a. dåliga tuber, den har idag uppgiften att så som ”display” utanför Katrineholms lokstall sommartid, men även 1173 är lite för liten för vår trafik. Ett av våra större lok är B 1364 som vi bara har provkört vid ett tillfälle. Loket är i princip fortfarande avställt som det beredskapslok det en gång var och står i Katrineholms lokstall och avvaktar tills vi får ett behov av den, loket

är i relativt gott skick, men har problem med ett par s.k. ”Flodinventiler” och en dålig boggi fram, men vi har alla reservdelar som behövs.

Sen har vi vårat andra trafiklok. I Katrineholms lokstall så har vi även vårat största lok, E10 1747 från 1947. E10:an använde vi några år på 1990-talet i olika resor, loket är dock oljeeldat och eftersom kolet var billigare och S1 1921 hade nyreonverad panna, så ställdes loket av. E10:an flyttades ner till lokstallet i Katrineholm och har stått under tak i många år och avvaktat behovet av den. Som ni säkert vet så har vi en systerförening i Katrineholms lokstall, KÅS, Katrineholms Ånglokssällskap och som gör en hel del arbeten på våra fordon. Under ett par år så har man arbetat med att sätta liv i E10:an och faktiskt lyckats bra med det. Tanken är att ha E10 1747 i trafik nere i Katrineholm med våra trafikvagnar och på så sätt slippa köra ner med ånglok från Stockholm.

Så här skriver KÅS i sitt senaste nyhetsbrev: *Den första uppstarten i september fallerade ju pga bromsproblem på loket. En liten plugg och en tjurig luftpump. En månad senare så var detta löst och vi eldade på igen. Den 16 oktober rullade Elsa ut för egen maskin. Besiktigad och godkänd och vi körde loket fram och tillbaka på spåren utanför stallet.*

Nåja luftpumpen som vi trodde oss ha fixat var ändå inte riktigt med i matchen vilket framgår av filmen som ni hittar på länken nedan, men nu tror vi att problemet är löst.
Efter en rejäl handpåläggning och lite kärlek så är hammaren nu bannlyst och pumpen smyger igång så fint när vi testar den med tryckluft. Kolla på filmen som ni hittar här. https://youtu.be/M0nVmc-UAPk

Vi känner oss stolta och glada över vad vi har åstadkommit och vi känner stor glädje över att så många hittar ned till oss i Lokstallet för att titta på loken. Vi har bokfört många besökare under året men vi vet att det är åtskilliga fler. Vi har dessutom haft en bra tillväxt på medlemssidan men självklart behöver vi bli flera och framför allt, att ni som är medlemmar stannar kvar och stöttar oss. Ni är de som ger oss råg i ryggen och energi att driva verksamheten framåt.

E10 1747 påeldad stående på vändskivan utanför Katrineholms lokstall. Foto KÅS

En annan fördel med E10 1747 är just att den är oljeeldad, för det händer under årets torra del att koleldade ånglok lyckas tända eld i torrt gräs vid banvallar och på ängar, när glödande aska lämnar skorstenen och asklådan. Oljeeldningen ger i sig inga gnistor och är ett bra komplement om vi skulle ha en resa på gång samtidigt som brandprognoserna visar eldningsförbud.

Trafiknytt

Även om vi inte kan köra just nu så har vi faktiskt haft en period då det såg bättre ut på smittofronten. Styrelsen kom fram med ett förslag att köra något vi kallar ”Ångpendeln”, vi kör alltså ner tåget till ”vår station” nere på Liljeholmskajen med loket främst och vagnarna bakom. Resenärer kliver sedan på och vid avgång backar sedan hela ekipaget upp genom Liljeholmen, Nybodatunneln och till Västberga där det stannar till. Det är en resa enkel väg på nästan 2 km och efter stoppet så får folk åka med tillbaka 2 km till. Det här blev mycket lyckat och vi fick köra fler turer än planerat och faktiskt så tog våra biljetter slut. Vi kunde med det då rådande regelverket lasta c:a 100 resenärer och bjuda på den här rundan som blev omåttligt populär och något som vi måste göra om när vi åter kan lasta folk. *Foto Lasse Nelson*

Inställd och kommande trafik

Tyvärr så skärptes ju reglerna den 1 december och därför så tvingades vi även att ställa in den efterlängtade Luciaresan. Den yttersta orsaken till att vi ställde in var just att vi inte kunde leva upp till FHM´s rekommendationer, men en liten del är att vi faktiskt hade lite ont om personal. Visst hade det gått att köra resor två dagar, men på grund av sjukdom och andra privata angelägenheter så hade Turfördelaren svårt att fylla de platser som behövs till Luciaresan. Det här är något vi måste bli bättre på framöver och får väl hoppas att det bara var en formsvacka just Lucia 2021.

Gällande kommande trafik under 2022 så har vi skrivit så här på vår hemsida:

”Vi har nu klivit in i ett nytt verksamhetsår och vi har väl intentionen att försöka få någon form av trafik under det kommande året. Som det ser ut just idag så är vi ju lite bakbundna av de gällande restriktionerna och fler är tydligen att vänta. Om vi inte skulle ha det läge vi idag har så hade det nog blivit en ångtågsresa till Södertälje till påsk, kanske en ny omgång av Ångpendeln som blev så populär, vi skulle nog åka ner till Katrineholm under sommaren och köra ångtåg där en helg med vårat nyrenoverade lok E10 1747. Mot hösten eller till Lucia så skulle vi säkert köra någon resa till Södertälje och åter. Det är ingen brist på varken viljan att köra eller på resenärer och vårat tåg står i princip startberett, men så var det då det här med covid och vad

den ställer till det överallt i hela världen. Vi har en plan så fort restriktionerna lindras, men just nu så ser vi faktiskt inget ljus i tunneln, ännu."

Medlemskap och årsavgift

Vi uppmärksammade för någon vecka sedan att styrelsen missat med informationen till webbmastern, att medlemsavgiften som uppgavs på hemsidan inte längre gällde. På ett tidigare årsmöte hade det beslutats att avgiften skulle höjas från 200:-/år till 250:-/år, respektive 20:-/år för familjemedlem till 25:-/år. Det här har nu rättats till så har du ännu inte betalt din medlemsavgift så är det nu kanske dags att göra det?

Medlemsavgift för 2022: 250:-/år för fullbetalande medlem och 25:-/år för familjemedlem boende på samma adress. Medlemsavgiften betalas in på SÅS Pg **83 53 68-2**. Ange både namn och eventuell e-postadress så vi kan nå dig med våra nyhetsutskick.
Som medlem kan du själv välja om du enbart vill stödja verksamheten eller delta i SÅS aktiva verksamhet. Det finns inga krav på förkunskaper att bli aktiv och du bjuds på möjligheten att delta i våra resor som personal. Besök oss gärna i Västberga på tisdagar från 18.00 (Vretensborgsvägen 13, till höger om huset och takt över gården)

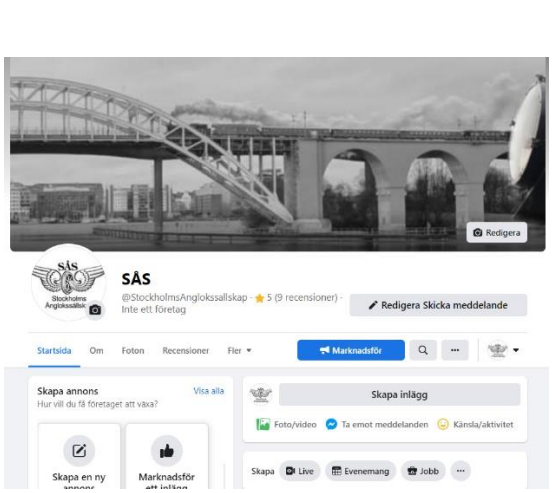
Årsmöte 2022

Så här i skrivande stund så har vi inget datum för varken det stundande årsmötet eller andra evenemang under 2022. Årsmötet 2021 hölls ju med ett minimalt antal deltagare och där vi även erbjöd deltagande via Skype. Något liknande kan komma att göras så fort vi får fram ett datum för årsmötet och vi kommer att informera i god tid.

SÅS, KÅS och sociala medier

Som ni säkert vet så har vi ju en regelbundet uppdaterad hemsida på www.anglok.com eller www.anglok.se. Vi försöker trots att vi sällan kör just nu, att uppdatera någorlunda regelbundet med bilder och historier från de år som SÅS har haft sin verksamhet. Vi finns ju även på Facebook för er som är användare av det, där har vi en sida, inte en grupp, där vi lägger ut bilder och text regelbundet och adressen till den sidan är: https://www.facebook.com/StockholmsAnglokssallskap . Det finns dessutom en grupp på Facebook som heter "Aktiva SÅS", det är en grupp som vi använder som informationslänk bland våra aktiva medlemmar, hittar ni den gruppen så kan man söka sig in i den och få ta del av pågående, utförda eller kommande händelser rent aktivt i SÅS, adressen är den här: https://www.facebook.com/groups/510487635960514
Vår systerförening KÅS har även de en grupp på Facebook som vi tycker att ni ska följa då det där handlar även om SÅS verksamhet, gruppen hittar ni här: https://www.facebook.com/katrineholms.angloks.sallskap
KÅS har ju även en egen del på vår hemsida under fliken "***KÅS Katrineholm***"

Lite historik

Det är ju i år 48 år sedan SÅS bildades och fortfarande så lyckas vi hålla igång föreningen och vår intention om att visa upp gamla järnvägsfordon har ju fortsatt genom åren. Det har ju passerat en del fordon genom SÅS under åren, fordon som vi på något sätt har räddad och efter en tid avvecklat till någon förening som hade ett större behov. Vi har ju idag N 1173 kvar, men visste ni att vi tidigare har haft ytterligare två N-lok? Det hela börjar ju med K4 793 men ganska raskt så skaffade vi oss N 1169 då vi behövde två ånglok i vår trafik på Slakthusbanan. Senare så lyckades vi även köpa in N 1129. 1169 fick med åren problem med sina tuber och såldes efter några år till Nynäshamns Järnvägsmuseum där det finns kvar idag. 1173 togs i drift och användes ganska flitigt på Slakthusbanan, Saltsjöbanan och Västbergabanan de år vi körde där. N 1129 satte vi dock aldrig i drift, utan den såldes efter några år till föreningen Malmbanans Vänner, som senare blev Norrbottens Järnvägsmuseum. 1129 återkom till sitt ursprung då den under sina första år gick som ”pålok” på linjen och växlingslok på Malmbanans bangårdar. N-loken blev mycket populära som växlingslok och i Stockholm användes de en bit in på 1970-talet. Vår N 1173 är lite vek i tuberna, men loket fungerar sedan en tid som ett utställningslok utanför Katrineholms Lokstall under sommarmånaderna.

SÅS N 1173 står påeldad i Västberga 1999. Foto Lasse Nelson

Stockholms Ångloksällskap *Org 80 20 16-8129*
Vretensborgsvägen 13B *Pg 83 53 68-2*
126 30 Hägersten *Tfn 079 340 5341*
www.anglok.com *E-post roland.jonsson45@gmail.com*

Styrelsen 2021-22

Ordförande	*Håkan Edeslätt*	*h.edeslaett@outlook.com*	
Vice Ordförande	*David Rolleberg*	*david.rolleberg@gmail.com*	
Kassör	*Lasse Zethraeus*	*lasse.zethraeus@telia.com*	
Sekreterare	*Roland Jonsson*	*roland.jonsson45@gmail.com*	
Ledamot	*Klas Kindberg*	*57klaba@gmail.com*	*Fordonsansvarig*
Ledamot	*Lennart Nilsson*	*lokflennart@gmail.com*	*Säkerhetsansvarig*
Ledamot	*Ulf Larsson*	*uffe-larsson@bredband.net*	*Ansv Katrineholm*
Ledamot	*Carl-Erik Olsson*	*carlerik1921@gmail.com*	*Medlemsreistrator/arkiv*
Adjungerad Ledamot	*Lars Beijer*	*beijer.lars@gmail.com*	*Trafikchef*
Webbmaster	*Lasse Nelson*	*regulatorn@bahnhof.se*	*Redaktör*